

Gemeente van Christus,

Ondertussen zonk Jona naar beneden, de zee in. Van onderop - uit de diepte – kwam de lelijkste vis naar boven die God ooit gemaakt heeft. Die vis deed wat God van hem wilde, hij viste Jona op en slikte hem in. “Help”, riep Jona. Hij had niet eens door, dat hij allang verdronken hoorde te zijn. Maar nu zat hij in de buik van de vis. “Help”, riep hij nog eens, en dat klonk gek in die buik. *Een citaat uit de nog steeds prachtige kinderbijbel 'Woord voor Woord'.*

Jona had niet eens door dat hij allang verdronken hoorde te zijn. Het is een verhaal vol met humor. Jona is Gods knipoog. Jona in de wallevis. Er zijn Bijbelgeleerden geweest, die beweerden dat dit toch wel een later invoegsel moet zijn. Men zat er toch wel een beetje mee in de maag. Weer anderen wisten te beweren, dat die vis inderdaad heel groot was en dat Jona dan wel een heel klein mannetje moet zijn geweest. Waarop iemand anders zich afvroeg, Ja maar, er komen in de Midellandse zee helemaal niet van die grote walvissen voor. Heerlijk, dat ongemak, het gaat nu juist om dat speelse, het fantastische, de schaterlach, om de witz, de mop. Jona had niet eens door dat hij allang verdronken hoorde te zijn. Tegelijk is een witz, Joodse humor, altijd een lach in een traan. Ik kan dit verhaal van Jona niet meer lezen zonder te denken aan de verhalen van de vluchtelingenbootjes Amade M'charek – 2 jaar terug onze bergredenaar verhaalde in haar column in het NRC afgelopen donderdag over zo'n drama. Een fragment midden op zee. Een boot in nood en opgewonden stemmen, die de bemanning toeschreeuwen 'spring!' De achterkant van de boot zakt langzaam in het water. Stemmen vervormen tot een collectief gekerm 'Ya Latif' oh zachteardige ... is nog te horen. Met een treurige stem wordt Allah – de allerhoogste –aangeropen ... we zijn getuige van de dood in slow motion. In de maand juni stierven er 111 mensen in de zee geen haan die ernaar kraait je zou verwachten, schrijft Amade, dat door Corona de glans van Europa zou tanen, maar sinds maart hebben 22.000 mensen de overtocht gewaagd.

De witz van Jona, is op leven en dood, een lach door de tranen heen. Jona had niet eens door dat hij allang verdronken hoorde te zijn. Die grap raakt aan de kern van het Bijbelsverhaal: Je bent er-doorheen-gered.

Je gaat kopje onder in het leven, je gaat kopje onder in het water, het blijkt doopwater te zijn. Ze worden er-doorheen-gered. Door de dreiging van chaos en dood heen. Die zijn verschrikkelijk reëel genoeg. Dat is de geloofservaring van Israel: gered door het water van de Schelfzee heen, door de dood heen. Met deze knipoog van God, de witz van Jona in de wallevis, je weet wel ..met dit verhaal leven wij, op leven en dood.

Afgelopen week werden we van onze sokken geblazen een verwoestende explosie in Beiroet geregistreerd door talloze camara's we konden de schokgolf live op tv volgen ...alleen ik werd niet uit m'n luie stoel geblazen het blijft een bevreemdende fysieke sensatie.....de verschikkingen komen bij ons binnen. een stroom van beelden die onze netvliezen kerven, waanzinnige beelden, die ons aangrijpen en die ons tegelijk murv maken. Hoeveel ellende kan een mens aan? En je gaat koffie zetten. We kennen de beelden, we herkennen een eindeloze geschiedenis leven als danen op de vulkaan. Je kan zo van je sokken geblazen worden. Wij verliezen mensen en telkens sterft ook een stukje van jezelf. En daar in dat leven – op leven en dood – spreekt het verhaal van Jona in de wallevis en van Jezus die zijn voet op de wateren zet en wandelt over de zee.

Nico ter Linden schrijft ergens: Als je binnen de muren van de gevangenis vraagt naar het mooiste Bijbelverhaal dan krijg je vaak te horen: 'dat Hij over het water liep'. Buiten de muren van de gevangenis kiest bijna niemand dat verhaal, binnen de muren scoort het hoog. Zij weten beter dan een ander hoe angstaanjagend het leven kan zijn, hoe gevaarlijk en onvoorspelbaar. Het kan zomaar spoken, het tij is tegen, de wind raast, je voelt je machteloos, steeds dieper zink je weg. Dat hij over het water liep vind ik mooi. Je moet alleen niet denken dat ik dat geloof, zeggen ze er meestal onmiddellijk achteraan, 'want over water lopen dat kan niet'. Je hoort het verdriet en het verlangen. Wat zou het mooi zijn .. als het kon... maar het kan niet... dus....Zo kunnen wij vanmorgen vanaf de oever toekijken naar een bootje op het meer en ons afvragen of het inderdaad mogelijk is om over het water te lopen. Ik moet denken aan het mooie verhaal van twee rabbijnen en een pastoor die aan de slootkant zitten te vissen. Misschien kent u het al, ikheb het al eens verteld, maar het is te leuk om het nog eens te vertellen. Twee rabbi's en een pastoor zitten langs de slootkant te vissen. Na een poos staat één van de rabbi's op en zegt: "Ik ga maar eens wat eten". Aan de overkant van de sloot ligt een dorpje en de rabbi loopt over het water heen hij gaat en hapje eten en na verloop van tijd, komt hij geheel voldaan, weer terug. Hij loopt weer over het water en gaat zitten op z'n visstekkie. Even later gaat de andere rabbi net zo over het water. De pastoor die dat zo allemaal eens aanziet, herinnert zich het verhaal van Petrus, Hij had altijd gedacht, dat lopen over het water een specialisme van het christelijk geloof was; en hij kon het ten opzichte van zijn joodse collega's natuurlijk niet maken om nu te blijven zitten. Een beetje onzeker zegt hij tegen zijn beide buurmannen: "Ik ga nu ook maar eens een hapje eten". Hij doet zijn ogen dicht, zet zijn voet op het kroos en wil de sloot oversteken, ... maar u begrijpt ...hij viel voorover in de plomp. De beide rabbi's helpen hem op het droge en dan zegt de een tegen de ander:"Zullen we hem nu maar zeggen, waar de paaltjes staan?".

Dit verhaaltje maakt duidelijk, dat je om over het water te lopen moet letten op de paaltjes. Je moet dan in de leer bij Mozes en de profeten, om te ontdekken, wat het water van de chaos en de dood betekent en hoe de Heer zijn volk droogvoets door het water – erdoorheen – heeft gered. Als Jezus over het water wandelt, is dat niet omdat

hij de boot gemist heeft. Het is geen noodoplossing dat hij daar gaat, maar een Godsopenbaring. Daar, boven de grote watervloed zet Hij de hemel op een kier. Het is alsof de Geest van God neerdaalt en zweeft over de wateren. Wij staan niet aan de kant, we zitten er midden in. Leven is toch uiteindelijk dobberen op de afgrond. Je denkt ik ben een toeschouwer, het gaat mij voorbij en voor je het weet zit je er midden in. Tussen de afgrond van het bedreigende water en onszelf zit de dunne wand van ons levensbootje. Er is geen verschil tussen de vluchtelingen in hun gammel bootjes en wij hier in onze warme kerk .... we zijn mensen ... We proberen het levensbootje wat op te tuigen onder het motto je leeft maar een keer, laten we niet te veel vragen stellen laten we ons niet te veel met anderen bezig houden en er vooral van genieten. Maar dan ..de nacht is lang en - zo staat er - : 'de wind is tegen'. Jezus verschijnt, maar hij wordt niet herkend. Jezus die hen brood gegeven had voor onderweg, is voor hen nu een spook geworden, een schim, een spook in een nachtmerrie. .... Dan worden zij aangesproken: Houdt moed, Ik ben het, vreest niet!. Het is de Naam van de Heer, die klinkt: "Ik ben", Ik ben erbij, Ik zal er zijn". 'Houdt moed!'

De theoloog Paul Tillich schreef over geloven als 'de moed om te zijn' (Courage To Be). Geloven, zei hij, is niet allereerst een activiteit, iets wat we doen moeten. En het is ook niet het aanvaarden van een set waarheden, die al dan niet ver van ons af staan. Geloven heeft met ons hele bestaan te maken, met de moed om er te zijn, om je eigen leven te aanvaarden ondanks alles wat er zich in afspeelt aan onmacht en schuld, ondanks dat het zinloos lijkt te zijn, en ten diepste ondanks het besef dat er een einde aan komt. De moed om er te zijn neemt de angst voor het einde in zich op.

Gemeente, uiteindelijk is dat de kern van het bestaan in een bootje op de golven van de oerchaos, aangesproken door de woorden: 'Ik ben, vreest niet'. 'Ik ben', dat is het paaltje waar de leraren van de Thora ons op wijzen. In Naam van de Aanwezige, reikt ons leven tot de overkant, over de afgrond heen. Geloven, vertrouwen houden betekent niet dat je niet twijfelt, wel dat je gaat, op hoop van zegen. En je gaat... met in je oren de woorden: Houdt moed, vrees niet, en daar tussen in, in het hart, de Godsnaam: ik ben het. Geen zee die het daar nat bij houdt.

"Help", riep Jona. Hij had niet eens door, dat hij allang verdrongen hoorde te zijn. Maar nu zat hij in de buik van de vis. "Help", riep hij nog eens, en dat klonk gek in die buik. Jona, de zanger uit de diepten van het bestaan. Hij zingt in het graf. Uit de diepte, uit de randgebieden van het menselijk bestaan, in de buik van de vis wordt er gebeden. Als er geen woorden meer zijn, als het leven stom en verslagen is, weggeblazen in een explosie dan blijft het lied als een gebed. En de biddende Jona ligt de vis zwaar op de maag vol walging spuugt ie hem uit op het droge. Dat is het wezen van zingen in de kerk en misschien is het ook goed dat we juist nu leren om ingehouden te zingen, om naar binnen te zingen. vanuit de diepte van dit leven roepen wij tot God en zingen al van bevrijding en verlossing. Zolang wij adem halen ... zingen van dat vreemde Woord van de overkant: Ik ben, vreest niet. ik ben je hoop en je verwachting, ik ben je moed en je onrust, ik ben er voor jou. Ga uit en wees een bron van hoop voor alle mensen in je omgeving en voor heel die lieve en doodzieke wereld van God. Houdt moed, Ik ben het, vreest niet!.

Amen.